

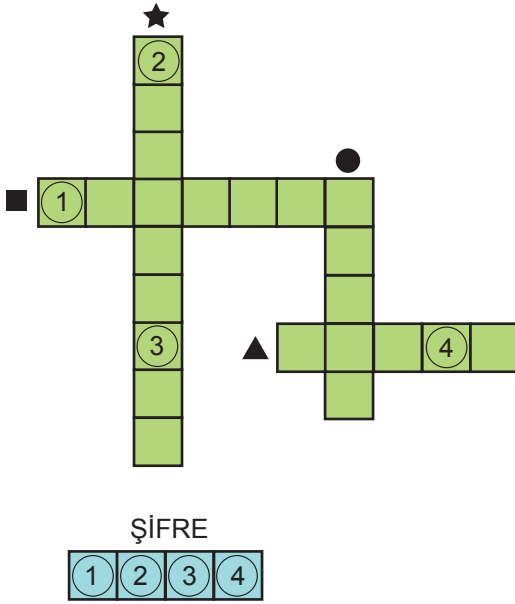

5. Tema

1. Evinde deneylerle uğraşıp çeşitli konularda araştırmalar yapan Hezarfen Ahmet Çelebi, İsmail Cevheri adlı bir Türk bilginini örnek alarak bugünkü hava taşıtlarının ilkel şeklini ortaya koymuştu. Kuşların uçuşunu inceleyerek tarihî uçuşundan önce hazırladığı kanatlarının dayanıklılık derecesini ölçmek için Okmeydanı'nda deneyler yapmış ve bir sabah kıyıda toplanan İstanbul halkının gözleri önünde, Galata Kulesi'nden kendisini boşluğa bırakıp kanatlarını hareket ettirerek Boğaz'ı aşmış ve Üsküdar semtine inmişti.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları simgelerle verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

- Gelişmesinin başında bulunan.
- ▲ Bilimsel bir gerçeği göstermek, bir yasayı doğrulamak, bir varsayımı kanıtlamak amacıyla yapılan işlem, tecrübe.
- Türü çok olan, türlü.
- ★ Bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma.

Numaralanmış kutularda yer alan harfler “ŞİFRE” bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

- A) ÇARE B) ÇARK
C) ÇATI D) ÇIRA

2. Sukulent bitkisinin bakımında dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, bitkiyi sulamaktır. Çok sulanan sukulent yaprakları buruşur, az sulananların yapraklarında ise kahverengi lekeler görülebilir. Bitki, su geçiren bir toprakta besleniyorsa iyice sulanıp suyun saksıdan akması sağlanır. Su geçirmeyen bir toprakta besleniyorsa spreylenerek sulama işlemi gerçekleştirilir. Bu şekilde büyütülen bir sukulentin yapraklarında beyaz ve pembe lekeler rastlanır. Işığın direkt olarak bitkiye vurulmasına özellikle hassasiyet gösterilmelidir. Az ışık alması çiçeğe zarar verebilir. Bu durumda çiçeğin renğinde solma olduğu ve boyunun uzadığı gözlemlenir. Böyle bir bitki budanmalıdır.

Soru: Benim bitkim çok güzel bir görünüme sahipti. Sonra uzamaya ve dalları aşağı doğru sarkmaya başladı. Bitkimi kurtarabilmek için ne yapmam gerekir?

Bu soruya parçadan hareketle aşağıdaki cevaplardan hangisi verilmelidir?

- A) Bitkinin toprağı değiştirilmeli ve su geçiren toprak seçilmelidir.
B) Sukulentin yaprakları kısaltılmalı, ışık alan bir yere taşınmalıdır.
C) Daha sık sulama yapıp toprağın nemli kalması sağlanmalıdır.
D) Doğrudan güneş ışığı almaması için araya perde konmalıdır.
3. İyi hikâyeler, kahramanlarını yolculuğa çıkarır. Onlarla beraber sizi de hayalî bir seyahate sürükler. Bunun fiziksel bir yolculuk olması gerekmez. Kahraman tek bir mekânda olmasına rağmen bir iç yolculuk da yapabilir. İyi hikâyeleri diğerlerinden ayıran en önemli farklılık bu yolculuğun, kahramanı nasıl değiştirdiğidir. Önemli olan, varacakları hedef değil üzerinde yürüdükleri yollardır. Bu nitelikte hikâyeler, her yol ayrımında "Acaba hangi yöne dönecekler?" sorusunu bize sordurur. Ayrıca iyi hikâyeler, kahramanın karşısına çıkabilecek engelleri öğrettiği gibi onların hangi çabalar sonucunda aşıldığını da öğretir. Çünkü aşılacak her engel, karakteri olgunlaştırır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi iyi hikâyelerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Mücadele azmi vermesi
B) Ruhsal açıdan geliştirmesi
C) Sabırlı olmayı öğretmesi
D) Merak duygusu uyandırması
4. Cunda Adası, Balıkesir'in Ayvalık ilçesine 8 kilometre uzaklıktadır ve Türkiye'nin Ege Denizi'nde bulunan 4. büyük adasıdır. Ayvalık'a bağlı 22 ada içinde yerleşime açık olan tek adadır. Cunda ve Ayvalık'ın düşman işgalinden kurtulması için çabalayan Kaymakam Ali Bey'den dolayı adaya Ali Bey ismi verilmiştir. Günümüzde her iki isim de kullanılmaktadır. Cunda aslında iki adadan oluşmaktadır: Lâle Adası ve Cunda Adası. Bu iki ada Türkiye'nin deniz üzerine yapılmış ilk boğaz köprüsüyle birbirine bağlanmıştır. Lâle Adası'nın ana karayla bağlantısı sayesinde Cunda Adası ada kimliğini yitirerek bir yarımada olmuştur.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Açıklayıcı anlatıma başvurulmuştur.
B) Karşılaştırma yapılmıştır.
C) Yargı, gerekçesiyle birlikte verilmiştir.
D) Örneklemeden yararlanılmıştır.

5. Gazeteci:

— (I) - - - -

Müziyen:

— Her şey altyapıyla başlıyor. Doğru altyapıyı seçtikten sonra müzik, ne anlatacağım konusunda benimle konuşmaya başlıyor. Bazen bir duyguyu, bazen bir karakteri duymaya başlıyorum. Hikâyemin başına ve sonuna karar verdikten sonra kendimi hikâyenin akışına bırakmaya çalışıyorum.

Gazeteci:

— (II) - - - -

Müziyen:

— Bizim için çok büyük önemi yok ama sanırım dinleyenlerimiz için bir şeyler ifade ediyor. Hayranlarımızı memnun ettiği için güzel. Diğer yandan sanki bir popülerlik yarışının içindeymişiz gibi görünüyor.

Bu konuşmada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) (I) Şarkı sözlerini nasıl kurguluyorsunuz?
(II) Bir müziyen olarak listelerde bulunmayı önemsiyor musunuz?
- B) (I) Size göre müzikte en önemli unsur nedir?
(II) Bestelerinizi oluştururken hayranlarınızın önerilerini dikkate alıyor musunuz?
- C) (I) Son albümünüzü en iyi işiniz olarak tanımlayabilir misiniz?
(II) Dünya turnesine çıkmak kariyerinizde nasıl bir anlam ifade ediyor?
- D) (I) Her bestenizin özel bir hikâyesi var mıdır?
(II) Bulduğunuz konumun avantajları sizin için önemli midir?

6. Anılar balık gibidir, derinlerde saklanır. Karanlık ve sığ bir gölet düşünün. İçinde hiçbir şey yaşamaz zannedersiniz. Gölete anıların hoşuna gidecek bir şey atarsınız ve aşağılarda bir şeyin kıpırdanmaya başlamasını beklersiniz. Oltanızı sallarsınız ve büyük bir tanesini çekersiniz. Bir turna balığı değil, bir anı... Anıları yakalamak için kullanacağınız yem nedir? Müzik. Anılar müzikten hoşlanır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan yaşadıklarından çok, anılarıyla vardır.
- B) Şarkı sözlerini kalıcı kılan, müziğin ritmidir.
- C) Müzik, hatıralara açılan bir penceredir.
- D) Yaşananların şarkıyla anlatılması en etkili yoldur.

7.

	SOL				SAĞ		
BAŞLANGIÇ NOKTASI							

Sinem ve Seda yukarıda verilen kareler üzerinde bir oyun tasarlamışlardır. Oyuna göre Sinem 1SA diye seslendiğinde Seda bir kare sağa, 2SO diye seslendiğinde iki kare sola, 3A diye seslendiğinde ise üç kare aşağı gidecektir.

Buna göre başlangıç noktasında bulunan Seda'nın boyalı kareye gidebilmesi için Sinem sırasıyla aşağıdaki komutlardan hangilerini vermelidir?

- A) 2SA - 1SA - 3SA - 3A - 1SA
 B) 3SA - 2A - 4SA - 1A - 2SO - 1A
 C) 3SA - 2A - 1SO - 3A - 1SA - 1A
 D) 4SA - 2A - 2SO - 3A - 1SA - 1A
8. Japonya'da birinin evine davet edildiğinizde ev sahibine saygınızın bir göstergesi olarak ayakkabılarınızı kapının girişinde bırakmalısınız. Ancak misafirlığe gittiğiniz bir evde çorapsız dolaşmak saygısızlık kabul edildiği için çoraplarınızı kesinlikle çıkarmamalısınız. Japonlar selamlaşırken asla el sıkışmaz ve tokalaşmazlar. Sadece eğilerek selam verirler. Bunu o kadar önemserler ki telefonla konuşurken bile bu hareketi yaparlar.

Buna göre,

- I. Bizim ülkemizde ise tam tersi. Selamlaşırken sarılıp tokalaşmazsanız bu, samimiyetsizlik olarak değerlendirilir.
- II. İlginç gelenekler her zaman dikkatimi çekmiştir. Bazen sadece bu gelenekleri öğrenmek için o ülkeye gitmek istiyorum.
- III. Her milletin kendine özgü bir kültürü vardır. Bence bunları şaşkınlıkla karşılamak yerine buna saygı duymalıyız. Çünkü dünya bu farklılıklarla daha renkli ve daha güzel.

metinlerinden hangileri söz konusu parçayla ilgilidir?

- A) Yalnız I.
 B) Yalnız II.
 C) I ve II.
 D) I, II ve III.

9. Başkalarının esnemesiyle uyuyanlar, gördükleri rüyada kendilerine ait parmak izi bırakamazlar.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangileri vurgulanmaktadır?

- A) İçtenlik - Öznellik
- B) Özenti - Alışkanlık
- C) Öz eleştiri - Ön yargı
- D) Taklit - Özgünlük

10. Günlük su tüketimi ile ilgili,

- I. Vücuda alınan suyun; terleme, solunum ve benzeri aktivitelerle günde yaklaşık 2-3 litrelik kısmı kaybedilir. Normal koşullarda bu kayıp, günde ortalama 2-3 litre yani 10-12 bardak su tüketilerek telafi edilebilir.
- II. Suyun vücuda alımı ve vücuttan atımı bir denge içinde oluşur. Vücutta normal sıvı hacminin korunması için günlük sıvı alımının günlük sıvı kaybına eşit olması gerekir.
- III. Vücut susuzluk hissi duymadığı hâlde su içmek bazen tehlikeli durumlara yol açabilir. Fazla su tüketimi kandaki sodyum seviyesini azalttığından bazı sağlık sorunları ortaya çıkarabilir. Bu yüzden su tüketimi konusunda herkes için geçerli bir ölçü söz konusu olamaz.
- IV. Ne olursa olsun günde en az 3 litre su içmek toksinlerin vücuttan atılmasına, gıdaların hücrelerimize ulaşmasına, bakterilerin ve virüslerin etkisiz hâle gelmesine yardımcı olur. Bunu alışkanlık hâline getirmek bağışıklık sistemini güçlendirir.

görüştürlerinden hangileri aynı doğrultudadır?

- A) I ve II.
- B) I ve IV.
- C) II ve III.
- D) III ve IV.

11. • Kullanım ömrünü tamamlamış veya uğramış olduğu fiziksel hasar sonucu kullanılmayacak duruma gelmiş pillere "atık pil" denir.
- Atık piller çöpe atıldığında içindeki çeşitli kimyasal maddeler suya ve toprağa karışarak çevre kirliliği oluşturur.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin en doğru şekilde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kullanım ömrünü tamamlamış olan atık pillerin çöpe atılması, içindeki çeşitli kimyasal maddelerin suya ve toprağa karışarak çevreyi kirlletmesine neden olur.
- B) Fiziksel hasar sonucu kullanılmayacak duruma gelmiş olan atık pillerin içindeki kimyasal maddelerin suya ve toprağa karışması pillerin çöpe atılmasına bağlıdır.
- C) Kullanım ömrü bitmiş veya fiziksel hasardan dolayı kullanılmaz hâle gelmiş atık pillerin çöpe atılması, içindeki çeşitli kimyasalların suya ve toprağa karışması nedeniyle çevre kirliliği meydana getirir.
- D) Atık pillerin içindeki çeşitli kimyasal maddeler suya ve toprağa karışarak çevre kirliliği oluşturacağından kullanım ömrünü tamamlamış piller çöpe atılırken dikkatli olmak gerekir.

12. Mizah; olayların gülünç, alışılmadık, çelişkili yönlerini yansıtarak insanı söz konusu olaylar üzerinde düşündürme, eğlen-dirme veya güldürme sanatıdır.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde mizaha başvurulmuştur?

- A) Küçüktüm, küçücüktüm
Oltayı attım denize
Bir üşüşüverdi balıklar
Denizi gördüm
- B) Yaşamak güzel şey doğrusu
Üstelik hava da güzelse
Hele gücün kuvvetin yerindeyse
Elin ekmek tutmuşsa bir de
Hele tertemizse gönlün
- C) Nedir bu benim çilem
Hesap bilmem
Muhasebede memurum
En sevdiğim yemek imambayıldı
Dokunur
- D) Şairim şair olmasına
Canım kurban şiiirin gerçeğine, hasına
İçerisine insan kokusu sinmiş
Mısralarına vurgunum

13. Kimlik; bireyin dürtülerinin, inançlarının ve kişisel geçmişinin birleşiminden oluşur. Bazı kimlik türleri şunlardır:

İpotekli Kimlik: İpotekli kimlik statüsündeki bireyler herhangi bir araştırma yapmadan bağlanır. Bu statüdeki bireyler ana baba, akraba ya da diğer önemli kişilerin beklentilerine göre kimliğini oluşturur.

Dağınık Kimlik: Bu statüdeki bireyler kimlik alanlarında gelişigüzel keşif yapar ancak tam bir bağlanma yaşamazlar. Dağınık kimliğe sahip bireyler hayati konularda veya sorunlarda bile düşünmeden karar alırlar.

Başarılı Kimlik: Başarılı kimlik statüsündeki bireyler etkin olarak araştırma sürecini yaşayıp çeşitli rolleri deneyerek karar verirler. Bu döneme ulaşmış birey, seçenekleri irdelediği bir dönemi geçmiş ve belirli yönelimleri gerçekleştirmiş demektir.

Aşağıdaki örnek olaylardan hangisi bu metinde sözü edilen kimlik türlerinden herhangi biriyle ilgili değildir?

- A) Osman'ın terziilik ve marangozluk arasında kalıp edindiği bilgilerden sonra terzi olmaya karar vermesi
- B) Tiyatrocu olma hayaliyle büyüyen Vedat Bey'in, amcasının sözünü dinleyerek bu hayalinden vazgeçmesi
- C) İşe girmek için uzun süre uğraşan Okan'ın, iş bulduktan sonra ani bir kararla işten ayrılıp yüksek lisansa başlaması
- D) İlkokul yıllarından beri arkeolog olmak isteyen Faruk'un, yaşadığı şehirde arkeoloji bölümü olmadığından mühendisliği tercih etmesi

14. Yaşar Kemal'in eserlerini okurken sayfalar arasında bir esintinin varlığını sürekli hissedirim. Sözcükleri devindirip kanatlandıran, sürükleyici, çiçek kokularıyla yüklü, oksijeni bol bir esinti... Düşünüyorum; nereden geliyor, nasıl oluşuyor bu esinti? Romanlarının hamurunu şiirin teknesinde karmasından diyor içimdeki ses bana. Çünkü biliyorum ki sadece şair ruhlu romancıların harcıdır uzun uzun cümlelerle ahenk oluşturmak, konuyu bir ezgiyle okuyucuya fısıldamak.

Bu parçadaki altı çizili sözle Yaşar Kemal'in hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Farklı türlerde eserler vermesi
- B) Sürükleyici romanlar yazması
- C) Şiirsel bir üslubunun olması
- D) Romanlarında şiire yer vermesi

15. Osmanlı'da minyatür sanatına derinliği ve hacim duygusunu getiren sanatçı, XVIII. yüzyılda yaşayan Levnî olmuştur. Sanatçı kendisinden önceki minyatür ressamlarının aksine nesnelere gerçek boyutlarına oranlayarak çizmiş; yapay, yaldızlı ve canlı renkler yerine daha doğal renkler kullanmıştır.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisinin Levnî'ye ait olduğu söylenebilir?

A)

B)

C)

D)

16. İnsan belleği hatırlanan bilgiye veya bilgiyi öğrenme sürecine göre çeşitlere ayrılır:

Anısal Bellek: Kişinin yaşantıları, hatıraları yani anıları bu bellekte saklanır. Yaşamımıza ait kişisel veriler bu bellekte yer alır.

Anlamsal Bellek: Kişinin hayatından bağımsız olarak dış dünyada var olan formüller, tanımlar, açıklamalar, kurallar, ilkelere ilgili değişmez gerçeklerin depolandığı bellektir.

İşlemsel Bellek: Herhangi bir işlemin ne şekilde ve hangi sırayla yapılacağına dair bilgilerin depolandığı bellektir. Bu bellekte özellikle harekete bağlı davranışlar yer alır.

Aşağıdaki örnek olaylardan hangisi bu metinde sözü edilen bellek türlerinden herhangi biriyle ilgili değildir?

- A) Rıza Bey'in on yıl ara verdikten sonra otomobil kullanabilmesi
- B) Ayşe Hanım'ın, torununa kendisinin ilkokula başladığı günü anlatması
- C) Ortaokul öğrencisi Ali'nin, sıfat-fiil eklerini ezbere söylemesi
- D) Mehmet Bey'in bankada aldığı sıra numarasını aklında tutması

17. Bir otomobil pazarında satışa çıkarılan her bir araca birden dokuza kadar numara verilmiştir. Bu araçlarla ilgili bilinenler şunlardır:

- Bu araçların üçü İstanbul, üçü Bursa, ikisi Ankara, biri de Trabzon plakalıdır.
- İstanbul plakalı araçların hepsinin numarası çift sayıdır.
- 2 ve 9 numaralı araçların plakaları aynı il koduna sahiptir.
- 5 numaralı araç Ankara plakalıdır.

Bursa plakalı bir araçla yan yana olmadığı varsayıldığında Trabzon plakalı aracın numarası aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) 1 B) 3 C) 7 D) 8

18. Bir sözcüğün cümlede, anlamına uygun olmayacak şekilde kullanımı anlatım bozukluğuna yol açar. Örneğin “Bahçeye domates tohumları diktik.” cümlesinde “dik-” fiili, anlamına uygun kullanılmamıştır. Çünkü “tohum” sözcüğü için “ek-” fiili kullanılmalıdır.

Buna göre,

(I) İklim değişikliği, gezegenin her köşesini etkileyen bir felaket olarak karşımızda duruyor. (II) Küresel ısınma nedeniyle buzulların yok olması 20. yüzyılın sonucunda etkilerini göstermeye başladı. (III) Himalayalarda yer alan buzullarda 1956 yılından beri yaşanan erime neticesinde bir gölet oluştu. (IV) Kasım 2013'te Antarktika'da büyük bir buzul parçası eriyerek ana kütlede kopmaya başladı.

cümlelerinin hangisinde sözü edilen türde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

19. Yapım eki alan fiillere “türemiş fiil” denir. Örneğin “Yıllar sonra karşılaştığı arkadaşını hemen tanıdı.” cümlesinde “tanıdı” fiili basit fiil, “Bugün yan komşusuyla tanıştı.” cümlesindeki “tanıştı” fiili ise türemiş fiildir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisi türemiş fiil değildir?

- A) Bak, seyret ağaran rengini ufkun
Mahmur gözlerinde süzülsün uykun
- B) Güvercin bakışlı sessizlik bile
Çınlıyor bir sonsuz devam vehmiyle
- C) Gurbet, mendillerin çırpınan yası
Yüzler ki bir uzak müjdeye benzer
- D) Ve dersin yavaşça kendi kendine
Ömrün çemberinden kurtuldum yine

5. Tema

20. Cümle içinde bir fiil kipinin, kendi anlamı dışında başka bir fiil kipinin yerine kullanılmasına “anlam kayması” denir. Örneğin “Kardeşim yarın memleketeye gidiyor.” cümlesinde “git-” fiili “-yor” şimdiki zaman kipiyle çekimlenmiştir. Ancak fiilin anlamı gelecek zamanı karşılamaktadır. Bu nedenle “gidiyor” fiilinde anlam kayması olmuştur.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki dizelerin hangisinde anlam kaymasına örnek olabilecek bir kullanım vardır?

- A) Tüyden hafif olurum böyle sabahlar
Karşı damda bir güneş parçası
- B) Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var
Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
- C) Ellerim takılırken rüzgârların saçına
Asıldı arabamız bir dağın yamacına
- D) Her şey birdenbire oldu
Birdenbire vurdu gün ışığı yere

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.